

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระทบชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๔๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน (คือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๒๕

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ พร้อมทั้งให้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคสังคมนิยมประชาชนยื่นคำชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

ปรากฏว่า นายชยยุทธ เงินไพโรจน์ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน มีหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงศาลรัฐธรรมนูญว่า

๑. กรณีพรรคสังคมนิยมประชาชนแจ้งขอจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ที่บ้านเลขที่ ๕ หมู่ ๕ ตำบลกุดโง้ง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา มีคณะกรรมการสาขา ๕ คน นั้น ได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วทุกประการ ต่อมานายทะเบียนแจ้งว่า พรรคส่งเอกสารไม่ครบ ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการสาขาทั้ง ๕ คน จึงให้ดำเนินการภายใน ๑๕ วัน ซึ่งพรรคเห็นว่าเอกสารดังกล่าวไม่ได้ระบุไว้ในคู่มือการจัดตั้งพรรคการเมืองแต่อย่างใด จึงถือว่าเป็นข้อผิดพลาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒. พรรคมิได้นิ่งนอนใจ ได้รับดำเนินการจัดส่งเอกสารตามที่ได้รับแจ้งต่อนายทะเบียนภายในเวลา ๑๕ วัน โดยส่งเอกสารของคณะกรรมการสาขาครบถ้วนเพียง ๘ คน ขาดอยู่ ๑ คน ซึ่งพรรค

ยังไม่สามารถติดต่อได้เพราะย้ายที่ทำงาน ทางพรรคเกรงว่าจะส่งเอกสารที่ยังขาดอยู่ให้นายทะเบียนไม่ทันกำหนด จึงโทรสารแจ้งขอเลื่อนการส่งเอกสารดังกล่าว แต่นายทะเบียนแจ้งว่า ยังไม่ได้รับต้นฉบับของโทรสาร ซึ่งพรรคไม่ทราบมาก่อนว่า การส่งโทรสารจะต้องส่งต้นฉบับไปด้วย เพราะเข้าใจว่าการส่งโทรสารนั้น เมื่อไปถึงผู้รับก็ถือว่าสมบูรณ์แล้ว

๓. ขณะกำลังดำเนินการตามข้อ ๑ และ ๒ พรรคเกิดปัญหาการเงินและกลายเป็นความขัดแย้งของคณะกรรมการบริหารพรรค จึงได้ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการบริหารพรรคที่เหลือ จำนวน ๖ คน จึงลงมติให้ยุบพรรค ด้วยคะแนน ๕ ต่อ ๒ และมีหนังสือแจ้งนายทะเบียนขอยุติการเคลื่อนไหวหรือดำเนินการใดๆ

๔. เนื่องจากพรรคยังไม่ได้ส่งจำนวนสมาชิก และจัดตั้งสาขาได้ครบตามกฎหมายจึงไม่อาจเปิดประชุมใหญ่ของพรรค และยังไม่สามารถพิจารณาแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคได้ ต้องถือเอาคณะกรรมการบริหารพรรคที่มีอยู่เป็นหลัก และเมื่อมีปัญหาภายในพรรคอย่างมาก จนต้องลงมติยุบพรรคก็ไม่อาจยื่นหยัดต่อไปได้ จึงขอประกาศยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามเหตุผลดังกล่าว

๕. อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของพรรคสังคมนิยมประชาชนเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่มีเจตนาหลบหลีก หลีกเลียง ละเมิด หรือฝ่าฝืนระเบียบปฏิบัติหรือข้อบังคับใดๆ ของคณะกรรมการเลือกตั้ง หากการกระทำใดเป็นการผิดระเบียบ ข้อบังคับของคณะกรรมการเลือกตั้ง ก็เป็นด้วยความไม่เข้าใจหรือสับสน

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำชี้แจงของหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน (นายยงยุทธ เงินไพโรจน์) เป็นการชี้แจงถึงเหตุผลของการที่พรรคไม่สามารถดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวทางปฏิบัติของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีได้โต้แย้งหรือปฏิเสธประเด็นตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน กรณีพรรคสังคมนิยมประชาชนไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ประกอบกับคณะกรรมการบริหารพรรคก็เคยมีมติด้วยเสียงข้างมาก (๕ ต่อ ๒ เสียง) ให้ยุบพรรคได้ กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ